

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-669-0-40>

**THE INFLUENCE OF THE PARTY SYSTEMS OF THE VISEGRAD
GROUP COUNTRIES ON THE FORMATION OF STATE
POSITIONS REGARDING THE WAR IN UKRAINE**

**ВПЛИВ ПАРТІЙНИХ СИСТЕМ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ
ГРУПИ НА ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЗИЦІЇ
ЩОДО ВІЙНИ В УКРАЇНІ**

Chuchvara T. Ya.

*PhD Student, Department of Political
Science and Public Administration,
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Чучвара Т. Я.

*аспірант кафедри політології
і державного управління,
ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Leshanych M. M.

*Candidate of Political Sciences,
Associate Professor of the Department
of International Politics,
Uzhhorod National University
Uzhhorod, Ukraine*

Лешанич М. М.

*кандидат політичних наук,
доцент кафедри міжнародної
політики,
ДВНЗ «Ужгородський
національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року істотно змінило безпекову ситуацію в Центрально-Східній Європі та стало випробуванням для країн Вишеградської групи [4]. Уже в перші місяці війни стало помітно, що державна позиція країн V4 залежить не лише від зовнішніх обставин, а й від особливостей їхніх партійних систем. Саме конфігурація партійної конкуренції, ідеологічні орієнтації провідних політичних сил і боротьба за електоральну підтримку значною мірою визначили характер ставлення до України, санкційної політики, військової допомоги та співпраці з ЄС і НАТО. Довгострокові ідеологічні установки партій та динаміка конкуренції за виборця виявилися сильнішими за тимчасовий ефект “згуртування навколо прапора”.

Польща демонструє відносно стійкий консенсус щодо необхідності підтримки України. І попередній уряд “Права і Справедливості”, і нинішній уряд Дональда Туска виходять із того, що російська політика становить пряму загрозу для регіональної безпеки [5; 8]. Водночас навіть у польському випадку тема допомоги Україні дедалі частіше стає предметом внутрішньополітичної конкуренції. Під час

виборчих кампаній окремі політики намагаються пов'язати підтримку України з питаннями соціальних витрат, міграції чи захисту національного виробника. Це свідчить про те, що навіть за наявності базового антиросійського консенсусу партійна боротьба впливає на тональність і межі державної підтримки [1].

Угорщина, навпаки, посідає найбільш відособлену позицію серед країн V4. Домінування партії Fidesz і персоналізований стиль влади Віктора Орбана зумовили курс, у якому війна в Україні подається передусім крізь призму угорських національних інтересів, енергетичної безпеки та критики рішень Брюсселя. Угорська влада регулярно стримує або ускладнює узгодження спільних рішень ЄС щодо України, поєднуючи формальну участь у європейських механізмах із політикою постійного торгу. Така поведінка є наслідком не лише зовнішньополітичного прагматизму, а й особливостей партійної системи, у якій популістська риторика й протиставлення “національного” та “наднаціонального” стали ключовими інструментами мобілізації виборців [6; 8].

Словаччина є прикладом того, як зміна уряду може досить швидко змінити державну позицію щодо війни. Якщо попередні словацькі кабінети підтримували Україну досить активно, то повернення до влади Роберта Фіцо і партії Smer призвело до різкого посилення скепсису щодо військової допомоги. Водночас словацька політика не є повністю однорідною: поряд із жорсткою риторикою для внутрішньої аудиторії зберігаються елементи прагматичної співпраці на рівні ЄС та економічних інтересів. Це дає підстави говорити про подвійний характер державної позиції, коли зовнішньополітичні рішення значною мірою залежать від конкуренції між проєвропейськими, популістськими та націонал-консервативними силами всередині країни [2; 3; 8].

Чехія тривалий час залишалася одним із найпослідовніших прихильників України в регіоні. За уряду Петра Фіали Прага активно підтримувала санкції проти Росії, постачання озброєнь і посилення ролі НАТО в Центральній Європі. Однак чеська партійна система також не позбавлена внутрішньої напруги. Після кількох років лідерства у підтримці України, результати парламентських виборів 2025 року зафіксували перемогу опозиційної партії ANO 2011 Андрея Бабіша. Передвиборча кампанія Бабіша базувалася на тезі, що уряд піклувався про українців більше, ніж про власних громадян, що вписується в загальноєвропейську тенденцію зростання популізму на тлі втоми від війни. Хоча президент Петр Павел та Сенат залишаються інституційними бар'єрами для виходу з НАТО чи ЄС, існує реальний ризик скорочення чеської допомоги Україні та приєднання Праги до “скептичного блоку” Орбана та Фіцо [7; 8].

Таким чином, державна позиція країн Вишеградської групи щодо воєнної кризи в Україні формується не лише під впливом міжнародного середовища, а й під дією внутрішньопартійної конкуренції. Польща та Чехія загалом зберігали більш послідовну підтримку України, тоді як в Угорщині та Словаччині сильніші позиції популістських і націонал-консервативних сил сприяли більш стриманому або конфліктному курсу. Це свідчить про те, що партійні системи є важливим чинником зовнішньополітичної поведінки держав, а відмінності між ними значною мірою пояснюють політичну неоднорідність Вишеградської групи в умовах війни.

Література:

1. Cottey A. NATO and the Russia–Ukraine war: geopolitics, ideology, and the new politics of the alliance. *Defence Studies*. 02.10.2025. Вип. 25, № 4. С. 800–824. DOI:10.1080/14702436.2025.2562982.
2. Czyż A. The Visegrad Group Countries Towards the War in Ukraine in 2022. *Studia Politologiczne*. 10.10.2024. 3/2024 (73). С. 254–271. DOI:10.33896/SPolit.2024.73.15.
3. Dębiec K. ‘Dr Fico and Mr Hyde’: Slovakia’s game with Ukraine and Russia | OSW Centre for Eastern Studies. 08.10.2024. URL: <https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2024-10-08/dr-fico-and-mr-hyde-slovakias-game-ukraine-and-russia> (дата звернення: 19.03.2026).
4. Marchuk V., Holubiak N. SECURITY COOPERATION IN THE VISEGRAD GROUP: NEW CHALLENGES AND HYBRID THREATS. 2020. № 14.
5. Prochwicz Jazowska M. Home and away: Why Poland is fighting a war on two fronts – European Council on Foreign Relations. 09.08.2025. URL: <https://ecfr.eu/article/home-and-away-why-poland-is-fighting-a-war-on-two-fronts/> (дата звернення: 19.03.2026).
6. Szabó L. P., Horváth B. ONE MAN’S WAR: PERSON-MARKING AND GEOPOLITICAL POSITIONING IN VIKTOR ORBÁN’S SPEECHES (2022–2025).
7. Національний Інститут Стратегічних Досліджень. Парламентські вибори в Чехії – 2025: підсумки та значення для політичного курсу держави. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/parlamentski-vybory-v-chehiyi-2025-pidsumky-ta-znachennya-dlya> (дата звернення: 19.03.2026).
8. Beck R. The Visegrád Four: Disunity in Central Europe. 23.02.2024. URL: <https://www.fpri.org/article/2024/02/the-visegrad-four-disunity-in-central-europe/> (дата звернення: 19.03.2026).